

Sygnatura akt XI C 218/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

W., dnia 30 października 2014 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu XI Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Małecka

Protokolant: Karolina Suder

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 30 października 2014r. we W.

sprawy z powództwa M. P. (1), K. P.

przeciwko D. Ł.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powódek M. P. (1) i K. P. umowę darowizny spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego we W. przy ul. (...), z dnia 13.11.2012r. (rep. A nr 6497/2012), zawartą pomiędzy M. P. (2) a D. Ł., którym to powódkom przysługuje wobec dłużnika M. P. (2) wierzytelność w wysokości 40 548 złotych, wynikająca z postanowienia Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 06.03.2012r. w sprawie XIII RC 292/12, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na mocy postanowienia Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 13.03.2012r. i wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 17.06.2013r. w sprawie XIII RC 292/13, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na mocy postanowienia Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 09.07.2013r.;

II. nakazuje pozwanej D. Ł. uiścić na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu) kwotę 2058 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, od których powódki zostały zwolnione.

Sygn. akt XI C 218/14

UZASADNIENIE

Powódki M. P. (1) i małoletnia K. P. w pozwie wniesionym dnia 5 lutego 2014 r. domagały się uznania za bezskuteczną w stosunku do nich umowy darowizny o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powódki wskazały, że M. P. (2) ma zobowiązany jest do spełniania świadczeń alimentacyjnych na ich rzecz na podstawie orzeczeń wydanych w toczącym się przed Sądem Okręgowym we Wrocławiu pod sygnaturą XIII RC 292/12 postępowaniu o rozwód, lecz w toku tego postępowania sukcesywnie wyzbywał się swego majątku, by uniemożliwić egzekucję. Wyrok w sprawie o rozwód został wydany dnia 17 czerwca 2013 r., zaś uprzednio w dniu 13 listopada 2012 r. M. P. (2) przeniósł w drodze umowy darowizny na swoją siostrę D. Ł. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego we W. przy ul. (...), działając przy tym ze świadomością i w celu pokrzywdzenia powódek. Postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko dłużnikowi M. P. (2) jest bezskuteczne, ponieważ m. P. zbył również należące do niego ruchomości.

W zażaleniu na orzeczenie w przedmiocie zabezpieczenia wniesionym w dniu 13 marca 2014 r. pozwana D. Ł. wniosła o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu pozwana zarzuciła, że przyjęła darowiznę od swego brata M. P. (2), by uniemożliwić jego ówczesnej żonie M. P. (1) przejęcie przedmiotowego lokalu, jednocześnie pozwana zobowiązała się do przekazania lokalu lub jego równowartości wszystkim dzieciom brata – trzem córkom z dwóch związków. Jednocześnie pozwana wskazała, że nie wiedziała o zadłużeniu brata istniejącym w chwili zawarcia umowy darowizny (z wyjątkiem zadłużenia czynszowego związanego z darowanym lokalem). Dodatkowo pozwana podała, że wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 8 marca 2013 r. umowa darowizny spółdzielczego prawa do lokalu zawarta między dłużnikiem M. P. (2) a pozwaną została uznana za bezskuteczną wobec wierzyciela T. S. w L..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. P. (2) i D. Ł. są rodzeństwem; przedmiotem spadku po ich rodzicach M. i J. P. było spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu położonego we W. przy ul. (...), które w wyniku działu spadku dokonanego umową z dnia 22 sierpnia 1997 r. przypało M. P. (2), który wówczas był stanu wolnego.

/dowód: postanowienie z dnia 31.08.1994 r. – k. 36

2. umowa o dział spadku z dnia 22.08.1997 r. – k. 37-40./

W toku sprawy z powództwa M. P. (2) przeciwko M. P. (1) o rozwód, toczącej się przed Sądem Okręgowym we Wrocławiu pod sygnaturą XIII RC 292/12, zostało w dniu 6 marca 2012 r. wydane postanowienie w przedmiocie wniosku M. P. (1) o zabezpieczenie roszczeń alimentacyjnych, zgodnie z którym M. P. (2) został zobowiązany, poczynwszy od dnia 24 lutego 2012 r. do łóżenia na rzecz małoletniej K. P. po 1.500 zł miesięcznie oraz do łóżenia na potrzeby rodziny po 2.500 zł miesięcznie – do rąk M. P. (1).

Postanowieniu temu została w dniu 13 marca 2012 r. nadana klauzula wykonalności.

/dowód: postanowienie SO we Wrocławiu z dnia 6.03.2012 r. – k. 9-10/

W 2012 r. M. P. (2) zakończył prowadzenie działalności gospodarczej polegającej na naprawie i wynajmie sprzętu budowlanego. M. P. (2) jest nadal właścicielem pojazdów samochodowych.

/dowód: przesłuchanie powódki – protokół rozprawy z dnia 21.10.2014 r. 00:15:48-00:51:47/

W toku postępowania o rozwód M. P. (2) sprzedał E. M. samochód osobowy P. (...) wyprodukowany w 2001 r. za kwotę 5.000 zł.

/dowód: umowa z dnia 6.09.2012 r. – k. 13/

W oparciu o tytuły wykonawcze: postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 6 marca 2012 r. i wyrok z dnia 17 czerwca 2013 r. komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu R. B. prowadził postępowanie egzekucyjne przeciwko M. P. (2). Do września 2012 r. wyegzekwowano 23.772,81 zł, w tym 565,99 zł tytułem odsetek.

/dowód: zaświadczenie komornika z dnia 25.09.2012 r. – k. 74-75/

Dnia 13 listopada 2012 r. M. P. (2) zawarł z D. Ł. umowę darowizny, której przedmiotem było przysługujące mu spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego we W. przy ul. (...). Umowa została zawarta w formie aktu notarialnego, w którym darczyńca zapewnił między innymi iż spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu wolne jest od innych niż zaległości czynszowe w wysokości 6.848,89 zł obciążeń i ograniczeń w rozporządzaniu, nadto darczyńca podał, że nie jest dłużnikiem osoby trzeciej na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu i brak jest powodów do uznania umowy za bezskuteczną wobec osób trzecich.

W chwili zawierania umowy darowizny D. Ł. nie wiedziała o problemach finansowych brata i jego zobowiązaniach majątkowych oraz istniejących zadłużeniach.

/dowód: 1. umowa darowizny z dnia 13.11.2012 r. – k. 126-128,

2. przesłuchanie pozwanej D. Ł. – protokół rozprawy z dnia 21.10.2014 r. 00:51:47-01:15:12/

W dniu 20 listopada 2012 r. D. Ł. i M. P. (2) zawarli umowę najmu lokalu mieszkalnego, której przedmiotem było mieszkanie położone we W. przy ul. (...), o powierzchni 62,6 m², pozostające w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) we W.. Najemca M. P. (2) zobowiązał się uiszczać na rzecz spółdzielni mieszkaniowej opłaty związane z użytkowaniem lokalu oraz mediów, jak również kosztów napraw usterek powstałych w czasie używania lokalu. Umowa została zawarta na czas nieoznaczony.

/dowód: umowa najmu z dnia 20.11.2012 r. – k. 41-42/

Małżeństwo M. P. (2) i M. P. (1) zostało rozwiązane wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 17 czerwca 2013 r. Wykonywanie władzy rodzicielskiej nad K. P. powierzono M. P. (1) (zastrzegając dla M. P. (2) prawo wglądu w wychowanie i współdecydowanie o istotnych sprawach dziecka). Nadto sąd zasądził tytułem alimentów na rzecz K. P. od M. P. (2) kwotę po 1.500 zł miesięcznie (do rąk M. P. (1)) oraz na rzecz M. P. (1) od M. P. (2) kwotę 500 zł miesięcznie.

W dniu 9 lipca 2013 r. stwierdzono, iż orzeczenie uprawnia do egzekucji w zakresie rozstrzygnięcia o alimentach na rzecz M. P. (1).

/dowód: wyrok SO we Wrocławiu z dnia 17.06.2013 r. – k. 11/

D. Ł. uiszczała na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) we W. tytułem zaległego czynszu: dnia 4 lipca 2013 r. kwotę 4.441,01 zł, w dniu 3 września 2013 r. kwotę 1.236 zł i w dniu 31 grudnia 2013 r. kwotę 3.100 zł.

/dowód: potwierdzenia wpłaty – k. 46-47/

W postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu R. B. przeciwko M. P. (2) w oparciu o tytuły wykonawcze: postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 6 marca 2012 r. i wyrok z dnia 17 czerwca 2013 r. w styczniu komornik stwierdził, że na skutek braku majątku M. P. (2), nieuzyskiwania przez dłużnika stałych dochodów, jak również nieotrzymywania przez niego stałych świadczeń postępowanie egzekucyjne było bezskuteczne. W toku postępowania egzekucyjnego komornik między innymi zwrócił się do Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) we W. o informację o majątku dłużnika; spółdzielnia mieszkaniowa w piśmie z dnia 19 sierpnia 2013 r. podała, iż M. P. (2) zbył należące do niego spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu umową darowizny z dnia 13 listopada 2012 r. na rzecz D. Ł..

W styczniu 2014 r. zadłużenie M. P. (2) wobec K. P. i M. P. (1), które było przedmiotem postępowania egzekucyjnego, wynosiło łącznie 40.548,02 zł, a w okresie od kwietnia 2013 r. do października 2013 r. wyegzekwowano na rzecz wierzycielek kwotę 18.100,12 zł.

/dowód: 1. zaświadczenie komornika z dnia 9.01.2014 r. – k. 12,

2. pismo SM z dnia 19.08.2013 r. – k. 14,

3. zaświadczenie komornika z dnia 9.01.2014 r. – k. 76./

Postanowieniem Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu z dnia 5 listopada 2013 r. wydanym w sprawie z wniosku M. P. (1) przy udziale M. P. (2), uczestnik postępowania został zobowiązany do opuszczenia lokalu położonego we W. przy ul. (...).

/dowód: postanowienie z dnia 5.11.2013 r. – k. 80

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało w całości na uwzględnienie z uwagi na dokonanie przez pozwaną D. Ł. czynności prawnej – umowy darowizny z M. P. (2), będącym dłużnikiem powódek M. P. (1) i K. P., doszło do pokrzywdzenia powódek, będących wierzycielkami, ponieważ dłużnik M. P. (2) stał się niewypłacalny na skutek tej czynności.

Podstawą prawną powództwa wytoczonego w niniejszej sprawie są przepisy art. 527- 534 k.c. Mają one na celu ochronę wierzyciela przed krzywdzącym go działaniem dłużnika i przyznają wierzycielowi uprawnienie do zaskarżenia czynności dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela, czego konsekwencją może być uznanie tych czynności za bezskuteczne wobec skarżących.

Zgodnie z przepisem art. 527 § 1 k.c. gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Stosownie do § 2 art. 527 k.c. czynność prawna jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w stopniu wyższym niż był przed dokonaniem czynności. Toteż przesłanki skargi pauliańskiej są następujące: pokrzywdzenie wierzyciela (1), uzyskanie korzyści majątkowej przez osobę trzecią (2), działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (3), oraz – co do zasady - wiedza i możliwość – przy zachowaniu należytej staranności – dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią (4).

Wspomnieć przy tym trzeba, że bezsporne i nie budzące wątpliwości w niniejszej sprawie jest, iż istnieje wymagalna wierzytelność pieniężna przysługująca powódkom M. P. (1) i K. P. wobec brata pozwanej M. P. (2), który był stroną umowy dokonanej z pozwaną D. Ł.. Wierzytelność ta również istniała (choć w innej wysokości) w chwili zawierania umowy darowizny.

Została dokonana również czynność prawna dłużnika, co do której nie zgłoszono zarzutu nieważności. Przedmiotem zaskarżenia w ramach akcji pauliańskiej nie może być bowiem nieważna czynność prawna – sankcja nieważności bezwzględnej wyprzedza i zarazem konsumuje sankcję względnej bezskuteczności, przewidzianą w art. 527 § 1 k.c. (wyrok SN z 28 marca 2007 r., sygn. II CSK 530/06). Przedmiotem zaskarżenia na podstawie art. 527 k.c. mogą być – w zasadzie – czynności, które przynoszą korzyść majątkową osobie trzeciej, a więc czynności określane jako przysparzające, które są skutkiem rozporządzeń dłużnika; umowa o podział majątku wspólnego po ustaniu ustawowej wspólności małżeńskiej zawarta z pokrzywdzeniem wierzyciela może być przez niego zakwestionowana skargą pauliańską z art. 527 k.c. (wyrok S.A. w Katowicach z dnia 18.01.2013 r., sygn. V ACa 682/12).

Przedmiotem rozważań sądu była kwestia pozorności czynności dokonanej przez D. Ł. i M. P. (2) w dniu 13 listopada 2012 r. – umowy darowizny spółdzielczego prawa do lokalu. Sąd miał przy tym na uwadze, że mimo formalnego objęcia przez D. Ł. przedmiotowego lokalu, najmuje go ona dłużnikowi na korzystnych warunkach (z obowiązkiem pokrywania wyłącznie kosztów eksploatacji i bez żądania opłaty na rzecz wynajmującej). Pozwana podała, a brak jest podstaw by odmówić jej wiarygodności w tym zakresie, iż zawierając przedmiotową czynność prawną nie była poinformowana o zadłużeniach brata M. P. (2) (w tym z tytułu obowiązków alimentacyjnych), ani o nich nie wiedziała z innych źródeł, mimo relacji rodzinnej z dłużnikiem; pozwana chciała objąć przedmiot z majątku brata, by uniknąć realizacji – jej zdaniem nieuczciwych – zamiarów ówczesnej żony brata. Pozwana dążyła do trwałego zabezpieczenia finansowego brata i jego wszystkich dzieci. Brak jest podstaw do przyjęcia, że pozwana działa w porozumieniu z dłużnikiem w celu zawarcia umowy pozorowanej, a umowa z dnia 13 listopada 2012 r. miała wedle zamiarów pozwanej służyć też jej interesom. Całokształt przedstawionych okoliczności przemawia przeciwko uznaniu przedmiotowej umowy z dnia 13 listopada 2012 r. za nieważną z powodu pozorności (art. 83 k.c.).

Pierwsza z przesłanek, o jakiej mowa w art. 527 k.c. – pokrzywdzenie wierzyciela ma miejsce wtedy, jeżeli dokonana przez dłużnika czynność prawna doprowadza do zmniejszenia się jego majątku, w takim stopniu, że zaspokojenie roszczeniu wierzyciela staje się w całości lub w części niemożliwe, albowiem dłużnik stał się niewypłacalny i cały jego majątek nie wystarczy na pokrycie długów. Niewypłacalność musi istnieć w chwili wystąpienia ze skargą pauliańską i w dacie orzekania. Dowodem niewypłacalności dłużnika może być nieskuteczność egzekucji prowadzonej przeciwko niemu, przy czym wystarczające jest, że egzekucja okazała się nieskuteczna choćby z jednej choćby części składowej majątku dłużnika (wyrok SN z dnia 18 września 1998 r. III CKN 612/97 OSNC 1999/3/56). Nie dochodzi do pokrzywdzenia jeśli dłużnik w zamian za swoje świadczenie uzyskał odpowiedni ekwiwalent, który nadal znajduje się w masie majątkowej dłużnika.

W sprawie niniejszej doszło do pokrzywdzenia wierzycielek – powódek M. P. (1) i K. P.. W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że dłużnik M. P. (2) nie uzyskał żadnego ekwiwalentu za składnik majątku osobistego, który był przedmiotem umowy z dnia 13 listopada 2012 r. Z istoty umowy darowizny wynika wprost (co zostało potwierdzone w treści przedmiotowej umowy darowizny), iż obdarowany (pозwana D. Ł.) nabywa prawo majątkowe bez obowiązku jakichkolwiek świadczeń na rzecz darczyńcy.

O pokrzywdzeniu wierzyciela świadczy przede wszystkim przebieg postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Fabrycznej R. B. pod sygnatura KMP 25/12 (poprzedzonego prowadzeniem postępowania zabezpieczającego w oparciu o postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia powództwa). Wobec zbycia przez dłużnika wartościowych składników majątku, takich jak samochód oraz prawo do lokalu, postępowanie egzekucyjne było kierowane do wierzytelności z rachunków bankowych i innych wierzytelności. Egzekucja z tych składników majątkowych była bezskuteczna (o czym zaświadczył komornik w piśmie z dnia 9 stycznia 2014 r.). Oznacza to, że dłużnik jest niewypłacalny, gdyż nie ma bieżącej możliwości pokrywania swych zobowiązań alimentacyjnych wobec małoletniej córki i byłej żony. Jak wspomniano wyżej niewypłacalności dłużnika może być nieskuteczność egzekucji prowadzonej przeciwko niemu, przy czym wystarczające jest, że egzekucja okazała się nieskuteczna choćby z jednej choćby części składowej majątku dłużnika.

Na skutek dokonania przedmiotowej umowy darowizny między pozwaną a dłużnikiem doszło do powstania stanu niewypłacalności dłużnika, przy czym niewypłacalność dłużnika w rozumieniu art. 527 § 2 k.c. oznacza taki stan majątku dłużnika, w którym egzekucja nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi (wyrok SN z 24 stycznia 2000 r., sygn. III CKN 554/98, wyrok SA w Warszawie z 19 listopada 1997 r., I ACa 737/97). Pozwana przy tym nie kwestionowała złej sytuacji finansowej brata i faktu niespełniania przez niego obciążających go zobowiązań.

Pomiędzy czynnością prawną dłużnika dokonaną z pozwaną, jego niewypłacalnością oraz pokrzywdzeniem wierzycielek zachodzi określony związek przyczynowy – dokonanie przez dłużnika czynności prawnej było warunkiem koniecznym powstania niewypłacalności.

Została również zrealizowana kolejna przesłanka wymieniona w przepisie art. 527 § 1 k.c., to jest uzyskanie korzyści majątkowej przez osobę trzecią. W umowie darowizny z dnia 13 listopada 2012 r. zawartej między D. Ł. a M. P. (2) wskazano w sposób nie pozostawiający wątpliwości interpretacyjnych, iż pozwana nabywa przysługujące uprzednio jej bratu spółdzielcze prawo do lokalu położonego we W. przy ul. (...) pod tytułem darmym.

Okoliczności niniejszej sprawy wskazują, że dłużnik M. P. (2) działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, co stanowi realizację kolejnej przesłanki określonej w art. 527 § 1 k.c. Świadomość taka istnieje, gdy dłużnik wie, że na skutek czynności prawnej określone aktywa wyjdą z jego majątku i że z tego powodu wierzyciele będą mieli trudności z zaspokojeniem, a w konsekwencji nastąpi ich pokrzywdzenie. Do przyjęcia, że dłużnik dokonywał czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, wystarczy by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności (wyrok SA w Poznaniu z 12 maja 2005 r., sygn. I ACa 1764/04, publ. OSA 2006/3/8). Nie jest przy tym konieczne, aby świadomość pokrzywdzenia dotyczyła konkretnego wierzyciela, w szczególności tego, który wystąpił ze skargą pauliańską – wystarczy świadomość dłużnika, że czynność prawna przez niego dokonana

może spowodować pokrzywdzenie ogółu jego wierzycieli (wyrok SA w Warszawie z 19 listopada 1997 r., sygn. I ACa 737/97). Postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu o zabezpieczeniu powództwa poprzez alimentację powódek na łączną kwotę 4.000 zł miesięcznie, począwszy od lutego 2012 r. zapadło w dniu 6 marca 2012 r., zaś przedmiotowa umowa darowizny prawa do lokalu została zawarta w dniu 13 listopada 2012 r., kiedy istniała już zaległość M. P. (2) w realizacji nałożonego na niego obowiązku alimentacyjnego. Wobec powyższego M. P. (2) winien być świadomy, iż wyzbycie się wartościowego (i prawdopodobnie łatwozbywalnego) składnika majątku prowadzić musi do utrudnienia czy wręcz uniemożliwienia zaspokojenia jego wierzycielek.

Przesłanki wskazane w art. 527 § 1 k.c. zgodnie z ogólnymi regułami dowodowymi udowodnić winien wierzyciel (art. 6 k.c.). Jako że są one z reguły trudne do udowodnienia, ustawodawca wprowadza pewne ułatwienia: wystarczy wykazać, że dłużnik zdawał sobie sprawę, że podjęta przez niego czynność prawna jest krzywdząca dla wierzycieli, nie jest natomiast konieczne udowadnianie, że dłużnik działał z zamiarem pokrzywdzenia wierzyciela. Trudne do udowodnienia jest także wykazanie, że osoba trzecia dokonując czynności prawnej działała ze świadomością pokrzywdzenia. Dlatego ustawodawca odstąpił od wymagania pozytywnej znajomości i uznał za wystarczające wykazanie zawinionej niewiedzy po stronie osoby trzeciej, gdy niewiedza ta była wynikiem niezachowania należytej staranności.

W myśl art. 528 k.c. jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Korzyścią majątkową uzyskaną bezpłatnie w rozumieniu art. 528 k.c. jest każda korzyść, w zamian za którą osoba trzecia nie spełniła ani nie zobowiązała się spełnić jakiegokolwiek ekwiwalentnego świadczenia w ramach jakiegokolwiek stosunku prawnego. Korzyść ta może być uzyskana w wyniku darowizny oraz każdego innego przysporzenia, pod warunkiem że osoba, która dokonała tego przysporzenia, nie otrzymała w zamian korzyści majątkowej stanowiącej jego ekwiwalent, przy czym ocena, czy inne świadczenie może być uznane za ekwiwalent za korzyść uzyskaną od dłużnika winna być dokonywana z obiektywnego punktu widzenia, nie zaś z punktu widzenia samych stron – istotne są rzeczywiste skutki gospodarcze czynności dłużnika, a nie ich postrzeganie przez strony.

W sytuacji gdy bezpłatne korzyści przypadają osobom bliskim dłużnika, należy zastosować wyłącznie art. 528 k.c. jako przepis dalej idący, z pominięciem art. 527 § 3 i 4 k.c.

Powódkom M. P. (1) i K. P. jako wierzycielom M. P. (2) przysługiwała legitymacja czynna do wystąpienia w procesie i mogły domagać się uznania czynności dłużnika za bezskuteczną ze względu na wskazaną przez nie wierzycielność z tytułu zobowiązań alimentacyjnych.

Orzeczenie zapadłe w niniejszej sprawie ma charakter konstytutywny i dopiero data wyroku zapadłego stwarza sytuację wymagalności długu obciążającego osobę trzecią, która uzyskała korzyść. Wskazać też należy, iż zgodnie z przepisem art. 532 k.c. wierzyciel, względem którego czynność prawna dłużnika została uznana za bezskuteczną może z pierwszeństwem przed wierzycielami osoby trzeciej dochodzić zaspokojenia z przedmiotów majątkowych, które wskutek czynności uznanej za bezskuteczną wyszły z majątku dłużnika albo do niego nie weszły.

Orzeczenie o kosztach procesu zawarte w punkcie II wyroku oparto na przepisie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zgodnie z którym kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Odpowiednie zastosowanie znajduje tu art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty procesu. Żądanie powódek zostało uwzględnione w całości, z tego też względu pozwaną D. Ł. należy uznać za przegrywającą, dlatego też winna ona uiścić obciążające powódki opłaty sądowe, od których ponoszenia powódki zostały zwolnione. Powódki w toku postępowania powinny ponieść koszty sądowe w postaci: opłaty od pozwu w kwocie 2.028 zł oraz opłatę od

zażalenia w przedmiocie zabezpieczenia w kwocie 30,00 zł – łącznie 2.058 zł. Obowiązkiem uiszczenia tej sumy na rzecz Skarbu Państwa została obciążona pozwana.